

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting Quantum Delta NL
T.a.v. mevrouw F. Heijman te Paske
Lorentzweg 1
2628 CJ DELFT**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis**Bezoekadres**
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag**Postadres**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag**Overheidsidentificatienr**
00000001003214369000T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk**Behandeld door**
drs. R.V. Roemers
T 070 379 8661
r.v.roemers@minezk.nl**Ons kenmerk**
DGBI-I&K / 20189456**Bijlage(n)**
1. Begroting
2. Model controleverklaring
3. Controleprotocol

Datum

Betreft Uw subsidieaanvraag Startimpuls Nationale Agenda
Quantumtechnologie d.d. 1 juli 2020
Verplichtingenummer: 1300031695

Geachte mevrouw Heijman,

1. Aanvraag

Op 1 juli ontving ik per email uw brief waarin u subsidie aanvraagt voor het project 'Startimpuls Nationale Agenda Quantumtechnologie'. U heeft daarbij een projectplan en begroting aan mij overgelegd.

Uw aanvraag is ingediend namens een aantal personen, verenigd in het samenwerkingsverband van QuantumDelta met het voornemen om uiteindelijk op het moment van deze beschikking voor dit samenwerkingsverband een rechtspersoon in de vorm van de Stichting Quantum Delta NL op te richten.

1.1. Procesverloop

Uw eerste aanvraag ontving ik per email op 1 juli. Naar aanleiding hiervan is om een aanvullende formele aanbiedingsbrief gevraagd welke ik ontving op 13 juli 2020. Vervolgens ontving ik op 20 oktober 2020 uw bericht dat de Stichting Quantum Delta NL inmiddels is opgericht en dat deze vanaf dat moment moet worden beschouwd als rechtmatige indiener van deze aanvraag en als beoogde begunstigde van deze subsidie. Uiteindelijk ontving ik van u op 10 november 2020 het finale projectplan met de herziene begroting welke de basis vormt voor deze beschikking.

1.2 Beoordeling van uw aanvraag

De activiteiten zoals beschreven in uw aanvraag passen binnen het kader van het sleuteltechnologiebeleid als onderdeel van het missiegedreven topsectoren en innovatiebeleid (hierna: MTIB). De Nationale Agenda Quantumtechnologie is opgenomen als meerjarenprogramma in de kennis- en innovatieagenda voor sleuteltechnologie (KIA ST). Quantumtechnologie zal als sleuteltechnologie op termijn een belangrijke rol spelen bij de realisatie van de andere, thematische KIA's die zijn opgesteld in het kader van het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid. Deze technologie zal daarnaast ook bijdragen aan het lange termijn verdienvermogen van Nederland.

De Nationale Agenda Quantumtechnologie is door mij getoetst aan het afwegingskader voor sleuteltechnologie en scoort goed op alle zes criteria namelijk 1) maatschappelijke impact, 2) economische impact, 3) de relatieve positie van Nederland in EU-12 en in de wereld, 4) krachtenbundeling met regionale, nationale en internationale initiatieven, 5) de potentie voor meerjarige samenwerking over de gehele keten en 6) het doorsnijdend karakter en de multidisciplinariteit.

Deze aanvraag omvat de volgende urgente onderdelen uit deze nationale agenda:

- KAT-1: Quantum Computing and Simulation: het doorontwikkelen van de Quantum Inspire als open Europees technologie-platform en het ontwikkelen van use cases;
- KAT-2: het ontwikkelen van nationale quantum communicatienetwerken op basis van Quantum Key Distribution en meer complexe quantum communicatie technologieën;
- Actielijn 2: investeringen in het startup-ecosysteem en voorbereiding van het nationale house of quantum: de centrale ontmoetingsplaats voor de spelers uit de Quantum Delta.

Het betreft activiteiten in de pre-competitieve sfeer die ten goede komen aan het Nederlandse ecosysteem als geheel. Om de erkende leidende positie die het Nederlandse quantum-onderzoek op bepaalde terreinen heeft verworven te behouden en te versterken erken ik de noodzaak om nu aanvullend te investeren in dit risicovolle maar tevens veelbelovende onderzoeksterrein.

1.3 Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZK en LNV-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

Op grond van uw aanvraag kom ik tot de conclusie dat deze subsidie voor de programmaonderdelen genoemd in artikel 2.3 van deze beschikking niet leidt tot ongeoorloofde staatssteun. Voor het onderdeel No. 5 onder Actielijn 2 (het opzetten van lokale fieldlabs) zal echter een kennisgeving onder AGVV art 26-6 worden gedaan door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Met betrekking tot staatssteun gelden daarnaast voor u als uitvoerder een aantal verplichtingen welke zijn opgenomen in artikel 2.6 van deze beschikking.

2. Besluit

In het kader van mijn beleid gericht op innovatie verleen ik u hierbij, op grond van artikel 2, lid 1b. van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies, subsidie voor de uitvoering van de 'Startimpuls Quantumdelta' waarvoor u subsidie hebt aangevraagd.

2.1 Periode

Het project dient te worden uitgevoerd in de periode van 1 juli 2020 tot 1 juli 2025.

2.1a Voortijdige vaststelling

Voor de financiering van de totale uitvoering van de Nationale Agenda Quantumtechnologie is door uw stichting QuantumDeltaNL op 29 september 2020 ook een subsidieaanvraag ingediend voor het Nationaal Groeifonds. In het geval dat die aanvraag door het Nationaal Groeifonds wordt gehonoreerd zal onderhavige subsidie voor deze startimpuls vroegtijdig worden vastgesteld per datum ingang van de eventuele subsidie uit het Nationaal Groeifonds voor de uitvoering van dat projectvoorstel onder de titel 'Quantum Delta Nederland'. Alleen kosten gemaakt tot die datum en voor zover niet gedekt door de subsidie uit het Nationaal Groeifonds zullen daarbij in aanmerking genomen kunnen worden.

2.2 Subsidiebedrag

Het subsidiebedrag zal voor de activiteiten onder programma's KAT-1 en KAT-2 en Actielijn 2, activiteit 1, 3 (exclusief preseed funding, zie 2.2a), en 4 en de kosten voor programmabureau 100% van de volgende subsidiabele kosten bedragen, zoals opgenomen in het Projectvoorstel Startimpuls NAQT, met dien verstande dat, indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit andere hoofde door een bestuursorgaan of de Europese Commissie subsidie is verstrekt, slechts een zodanig bedrag aan subsidie wordt verstrekt, dat het totale bedrag aan subsidies niet meer bedraagt dan 100% van de subsidiabele kosten.

Het subsidiebedrag zal voor de activiteiten onder Actielijn 2, activiteit 5 50% van de volgende subsidiabele kosten zoals opgenomen in het Projectvoorstel Startimpuls NAQT bedragen. Het overige deel wordt bijgedragen door lokale partijen, kennisinstellingen of bedrijven.

De subsidie wordt ten hoogste vastgesteld op € 19.970.000,- inclusief BTW, gelet op de gegevens opgenomen in uw aanvraag en is berekend volgens de bij uw aanvraag gevoegde begroting.

2.2a Deelbeschikking

Deze beschikking gaat over alle activiteiten in uw aanvraag met uitzondering van Actielijn 2, activiteit 2 en Actielijn 2, activiteit 3 onderdeel 'preseed funding'. Het aangevraagde budget voor deze activiteiten, respectievelijk € 1.900.000 en € 630.000 reserveer ik op mijn begroting maar dit bedrag zal ik pas kunnen vrijgeven middels een deelbeschikking in aanvulling op deze beschikking, zodra ik

deze activiteiten op basis van uw nadere onderbouwing heb kunnen beoordelen op staatsteun-aspecten.

DGBI-I&K / 20189456

2.3 Subsidieerbare kosten

De volgende, rechtstreeks aan het project toe te rekenen kosten, daadwerkelijk gemaakt in de voornoemde periode en die betaald zijn vóór 1 oktober 2025 worden door mij subsidieabel geacht:

- Kosten meten van TNO tegen een uurtarief berekend op basis van integrale kosten, welke berekening is gebaseerd op bedrijfseconomische en maatschappelijk aanvaardbare grondslagen. Kosten meten universitaire medewerkers op basis van VSNU tarieven als gespecificeerd in de begroting.

Deze meten betreffen de uitvoering van de volgende subsidieerbare onderdelen uit de Nationale Agenda Quantumtechnologie:

- Katalysatorprogramma 1 (KAT-1) bestaande uit Activiteit 1 t/m 3;
 - KAT-2 bestaande uit Activiteit 1 t/m 6;
 - Actielijn 2, bestaande uit Activiteit 1, 3 (met uitzondering van kosten preseed funding), 4 en 5.
- Aan derden verschuldigde kosten die direct voor bovengenoemde subsidieerbare activiteiten worden gemaakt, bijvoorbeeld door uitbesteding van een deel van de subsidieerbare activiteit en kosten van voor de subsidieerbare activiteit geleverde goederen en diensten;
 - Reis- en verblijfskosten tot een maximum van 1% van de projectkosten;
 - Kosten voor projectmanagement (inclusief eventuele negatieve rente op banksaldo), met dien verstande dat ten hoogste 6,7% van de projectkosten in aanmerking is genomen.
 - Kosten voor onvoorzien, tot een maximum van 5 % van de projectkosten.

De vóór indiening van de aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

Voor de toepassing van de hierboven genoemde punten geldt dat winstopslagen bij transacties binnen een groep alleen in aanmerking zijn genomen voor zover het gebruikelijk is om die winstopslagen ook bij soortgelijke transacties buiten de groep in rekening te brengen.

2.4 Btw

U heeft mij opgegeven dat u niet btw-plichtig bent. Derhalve kunt u de door u aan derden te betalen btw niet met de fiscus verrekenen. Aangezien de btw voor u dus een kostenpost vormt, is mijn subsidie gebaseerd op de door u begrote kosten, inclusief de btw.

2.5 Subsidiabele kosten voor dit project

Op grond van uw projectplan en begroting raam ik de subsidiabele kosten voor dit project op:

KAT-1:	€ 9.000.000
KAT-2:	€ 5.000.000
Actielijn 2:	€ 5.470.000 ¹
Programma management:	€ 2.250.000
Totaal:	€ 21.720.000

2.6 Verplichtingen

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen verbonden:

1. U dient het project volledig uit te voeren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende plan en binnen de daarin voorziene tijdsduur.
2. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
3. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van het plan mijn voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Geen toestemming is vereist voor een wijziging van de in de subsidieverlening onder § 2.5 gespecificeerde 4 kostencategorieën indien als gevolg van deze wijziging de omvang van een kostenpost binnen die categorie niet meer dan 15% wijzigt. Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden.
4. Om dit project uit te voeren binnen de daarvoor geldende staatsteunkaders gelden de volgende verplichtingen:
 - Voor zover binnen dit programma bedrijven de combinatie van hardware en applicatieontwikkeling in een open platform kunnen gebruiken voor het creëren van eigen nieuwe waarde, betalen zij daarvoor marktconforme tarieven.
 - Het opzetten van lokale fieldlabs onder Actielijn 2, Activiteit 5, dient te passen binnen AGVV art 26-6.
5. U dient mij schriftelijk verslag uit te brengen over de voortgang van het project. In dit verslag dient duidelijk inzicht te worden gegeven in de voortgang van het project in vergelijking met de voorziene tijdsduur en kosten zoals opgenomen in het door u ingediende projectplan. Het eerste verslag brengt u uit over de periode van zes maanden na de datum van de beschikking; de volgende verslagen steeds over de daarop volgende periode van twaalf maanden. Alle verslagen dienen binnen twee maanden na afloop van de betrokken periode bij mij ingediend te zijn.
6. Vanaf uw tweede verslag wordt u verzocht te rapporteren over de KPI's voor 2021 zoals vermeld in Annex 1.
7. De inrichting van uw administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de door u ingediende begroting en daaruit te allen tijden op

¹ In dit bedrag zijn de kosten voor Actielijn 2 activiteit 2 en het Preseed fonds uit Actielijn 2 activiteit 3 in mindering gebracht op het bedrag in de aanvraag, conform art 2.2a in deze beschikking

eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan het project te rekenen kosten kunnen worden afgelezen. Ter zake van de loonkosten van de uitvoerende kennisinstellingen geldt dat deze worden verantwoord door middel van hun interne urenadministratie.

8. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten van het project. U bent verplicht om op mijn verzoek medewerking te verlenen aan een evaluatie van het beleid op grond waarvan deze subsidie is verstrekt. Deze verplichtingen gelden tot vijf jaar na de datum van de beschikking tot subsidievaststelling.
9. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot het op u van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, tot verlening van surseance van betaling aan u of tot faillietverklaring van u.
10. Uiterlijk op 31 december 2025 dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievaststelling in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
 - a. Een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van het gesubsidieerde project zijn vastgelegd;
 - b. Een gespecificeerde opgave van alle rechtstreeks aan het project toe te rekenen werkelijk gemaakte kosten, opgesteld conform de door u ingediende begroting in het projectvoorstel;
 - c. Een controleverklaring conform bijgaand model. Ter toelichting is eveneens het controleprotocol beschikking tot (incidentele) subsidieverlening van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) toegevoegd.
 - d. Een beschikking van de Belastingdienst waaruit volgt dat u voor de gesubsidieerde activiteiten niet btw-plichtig bent.

In het geval er activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.

2.7 Subsidievaststelling

De beschikking tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 9 is verstreken. Indien de beschikking niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen de beschikking tegemoet gezien kan worden.

2.8 Voorschot

Ik verleen u bij deze een voorschot van € 2.080.000. Het voorschot zal worden betaald binnen zes weken na de dag van verzending van deze beschikking op uw bankrekeningnummer: NL26ABNA0885532007 ten name van Stichting Quantum Delta NL. Verdere voorschotten zullen worden overgemaakt per kwartaal en wel ter hoogte van € 1.549.750 per kwartaal in 2021. Voor 2022 wordt de bevoorschotting opnieuw bepaald op basis van de voortgang van de activiteiten aan de hand van het behalen van de KPI's voor 2021 zoals beschreven in Annex

1. Indien de KPI's niet gehaald worden dient u hiervoor een onderbouwing te geven. Op basis hiervan kan ik besluiten de subsidie en bevoorschotting aan te passen.

2.9 Advies

Om eventuele problemen met de accountantscontrole op uw financiële verantwoording te voorkomen adviseer ik u om uw accountant zo vroeg mogelijk te betrekken.

3. Correspondentie

Alle correspondentie met betrekking tot deze subsidie dient u, met vermelding van bovenstaand verplichtingnummer, te zenden naar:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Innovatie & Kennis
T.a.v. dhr. Richard Roemers
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

mr. drs. M. C. G. Keijzer

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Annex 1:

DGBI-I&K / 20189456

Key Performance Indicators (KPI's) tot eind 2021

KAT-1 KPI 2021

- Aantal aangestelde PhDs en postdocs (tenminste 10)
- Lancering van Quantum Inspire 1.1. met verbeteringen t.o.v. versie 1.0
- Aantal business partnerschappen voor use cases incl. 15% cofunding (tenminste 1)

KAT-2 KPI 2021

- Aantal aangestelde PhDs en postdocs (tenminste 7)
- Online remote access tot gesimuleerd quantum netwerk
- Quantum veilige verbinding op de optische glasvezelring van de TU/e campus
- QKD- verbinding tussen TU/e, Helmond en Waalre

Actielijn 2 KPI 2021

- Publicatie "state of quantum"
- Start Q-launch ondersteuningsprogramma, tenminste 1 validatielab georganiseerd
- Netwerk support aan 10 startups
- Preseed investering aan tenminste 1 startups
- Deelname aan tenminste 4 conferenties

1. Indien de KPI's niet gehaald worden dient u hiervoor een onderbouwing te geven. Op basis hiervan kan ik besluiten de subsidie en bevoorschotting aan te passen.

DGBI-I&K / 20189456

2.9 Advies

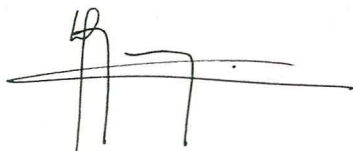
Om eventuele problemen met de accountantscontrole op uw financiële verantwoording te voorkomen adviseer ik u om uw accountant zo vroeg mogelijk te betrekken.

3. Correspondentie

Alle correspondentie met betrekking tot deze subsidie dient u, met vermelding van bovenstaand verplichtingnummer, te zenden naar:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Innovatie & Kennis
T.a.v. dhr. Richard Roemers
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

mr. drs. M. C. G. Keijzer

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Annex 1:

DGBI-I&K / 20189456

Key Performance Indicators (KPI's) tot eind 2021

KAT-1 KPI 2021

- Aantal aangestelde PhDs en postdocs (tenminste 10)
- Lancering van Quantum Inspire 1.1. met verbeteringen t.o.v. versie 1.0
- Aantal business partnerschappen voor use cases incl. 15% cofunding (tenminste 1)

KAT-2 KPI 2021

- Aantal aangestelde PhDs en postdocs (tenminste 7)
- Online remote access tot gesimuleerd quantum netwerk
- Quantum veilige verbinding op de optische glasvezelring van de TU/e campus
- QKD- verbinding tussen TU/e, Helmond en Waalre

Actielijn 2 KPI 2021

- Publicatie "state of quantum"
- Start Q-launch ondersteuningsprogramma, tenminste 1 validatielab georganiseerd
- Netwerk support aan 10 startups
- Preseed investering aan tenminste 1 startups
- Deelname aan tenminste 4 conferenties

Begroting Startimpuls Quantumdelta finale versie 10 november 2020

bedragen × 1000 €	vanaf 1 juli						TOTAAL	PhD (k€65/fte), postdoc (k€75/fte): VSNU tarieven; TNO-onderzoeker (k€ XX/fte)
	tot 1 juli							
<i>KAT1, activiteit 1 - uitbouw Quantum Inspire</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren TNO - lab operation costs	100	200	200	100	100		700	Labs operational costs personell
mensuren TUD - software and hardware engineering	75	250	425				750	Improvements to version 1.1
mensuren TNO - development engineering	250	250	250				750	Improvements to version 1.1
mensuren TUD - postdoc incl running budget		100	100	100	100		400	Scaling
mensuren TUD - software and hardware engineering		250	250	200	150		850	Scaling
mensuren TNO - hardware engineering		550	550	250	200		1550	Scaling
TOTAAL	425	1600	1775	650	550	0	5000	
<i>KAT1, activiteit 2 - ontwikkeling quantum simulator</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren QT/e - UvA	15	65	65	65	50	0	260	
mensuren QT/e	30	195	280	235	190	70	1000	
Apparatuur en inhuur	0	100	100	40	0	0	240	
TOTAAL	45	360	445	340	240	70	1500	
<i>KAT1, activiteit 3 - ontwikkeling use cases</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren aQa	65	230	280	215	140	70	1000	
mensuren QuSoft	65	230	280	215	140	70	1000	
mensuren TNO	50	100	100	100	100	50	500	
TOTAAL	180	560	660	530	380	190	2500	
	650	2520	2880	1520	1170	260	9000	Totaal KAT-1
<i>KAT2, activiteit 1 - quantum netwerk eindhoven</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren QT/e	30	65	65	65	35		260	PhD for research system on chip and optical transmission
mensuren QT/e	30	65	65	65	35		260	PhD QKD impairment in optical fibres
mensuren QT/e	30	75	75				180	PD researcher QKD test-bed & buildup
mensuren QT/e		30	75				105	PD researcher control/QKD - software control
Apparaten en materialen	187						187	QKD transponder hardware
Out of Pocket kosten		2	2	2	2		8	travel to conferences PhD students & postdocs
TOTAAL	277	237	282	132	72		1000	
<i>KAT2, activiteit 2 - netwerk MDI/QKD</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren TUD - software engineering	30	85	85	43	42		285	software control MDI-QKD system + user interface
mensuren TUD - engineering, design, management	20	72	72	72	35		271	design, engineer and build high-TRL MDI-QKD system
Apparaten en materialen	100	185	109				394	MDI-QKD senders and midstation hardware
TOTAAL	150	342	266	115	77		950	
<i>KAT2, activiteit 3 - 3 node network</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
mensuren TNO - optics and electronics engineering	100	250	200	150	50		750	improve and upscale NV-based quantum link system
mensuren TNO - optics and electronics engineering		220	150	150			520	fabrication of qubit samples for quantum nodes
mensuren TUD - software engineering	45	85	85	85	45		345	software for quantum measurement infrastructure en quantum node operating system
Apparaten en materialen	50	250	200				500	real time heralding hardware and interface to QMI
Inhuur en materialen			145	40			185	showcasing 3rd node
TOTAAL	195	805	780	425	95		2300	
<i>KAT2, activiteit 4 - quantum netwerk explorer</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025		

150 Quantum Network Explorer backend and software development kit							
150							
mensuren TUD - software engineering	50	100					
TOTAAL	50	100	0	0	0	0	
KAT2, activiteit 5 - use cases	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
mensuren QuSoft	35	65	65	65	30		260 PhD voor het ontwikkelen van use cases
mensuren QT/e	10	10	10	10	10		50 Valorisation / postdoc connects to SMEs
mensuren tbd - o.a. QuTech		30	30	40	40		140 Valorisation and development of use cases, exact content & party to be determined
TOTAAL	45	105	105	115	80		450
KAT2, activiteit 6 - doorontwikkeling KAT-2	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
mensuren tbd / Out of pocket	50	100					150
TOTAAL	50	100	0	0	0	0	150
	767	1689	1433	787	324	0	5000 TOTAAL KAT-2
Actielijn 2, activiteit 1 - house of quantum	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Programma van eisen	100	110					210
Structuurplan		190	20				210
Voorlopig en definitief ontwerp			380	200			580
TOTAAL	100	300	400	200	0	0	1000
Actielijn 2, activiteit 2 - startup incubator	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
mensuren, Inhuur program lead		140	140	140	140	140	700
Validation lab (2x per jaar, out of pocket)		100	100	100	100	100	500
mensuren kickstart programma		140	140	140	140	140	700
TOTAAL	0	380	380	380	380	380	1900
Actielijn 2, activiteit 3 - financiering	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Inhuur sr. VC expert (0,5fte + 0,2 support)	50	100	100	100	50	40	440
Opstart preseed fund	10	20					30
preseed funding		120	130	130	130	120	630
TOTAAL	60	240	230	230	180	160	1100
Actielijn 2, activiteit 4 - branding	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Out of pocket kosten	20	20	20	20	10	10	100
Reiskosten	30	40	40	40	30	25	205
Sponsorships/participation fees	15	40	40	40	30	30	195
TOTAAL	65	100	100	100	70	65	500
Actielijn 2, activiteit 5 - lokale hubs	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
mensuren lokale hubs 5x0,5fte	250	500	500	500	500	250	2500 50%
Top up lokale initiatieven (out of pocket)	100	200	200	200	200	100	1000 50%
TOTAAL	350	700	700	700	700	350	3500
	575	1720	1810	1610	1330	955	8000 TOTAAL AL-2
Programmabureau	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Mensuren 3 trekkers 0,3 - 0,5fte detachering	150	320	320	100			890
Inhuur support (mensuren financieel, communicatie, se	60	120	120			60	360
Out of pocket kosten	50	100	100				250
Onvoorzien (voor gehele programma)		200	200	200	100	50	750
	260	740	740	300	100	110	2250 TOTAAL MANAGEMENT

10 Controleverklaringen ten behoeve van (semi)publieke sector

10.3 Goedkeurende controleverklaring bij een subsidiedeclaratie in de publieke en semipublieke sector

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Opdrachtgever en/of toezichthoudend orgaan¹

Ons oordeel

Wij hebben bijgaande subsidiedeclaratie² ingevolge .. (naam subsidieregeling) van .. (naam entiteit(en)) te .. ((statutaire) vestigingsplaats) over 201X inzake³ .. gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de subsidiedeclaratie ingevolge .. (naam subsidieregeling) van .. (naam entiteit(en)) over 201X inzake ..⁴ in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met ..^{5,6}

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en⁷ vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de subsidiedeclaratie'.

Wij zijn onafhankelijk van .. (naam entiteit(en)) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Andere informatie⁸

De subsidiedeclaratie omvat andere informatie, die bestaat uit:

- [...];
- [...].

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de subsidiedeclaratie verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de subsidiedeclaratie.

¹ Zo nodig aanpassen aan de situatie zoals bedoeld in de regelgeving.

² Afhankelijk van de subsidieregeling te vervangen door een meer passende benaming. Deze opmerking geldt voor elke plaats in deze voorbeeldtekst waar de term 'subsidiedeclaratie' wordt gebruikt.

³ Optioneel, bijvoorbeeld naam project zoals vermeld in de subsidiedeclaratie, afhankelijk van subsidieregeling.

⁴ Optioneel, bijvoorbeeld naam project zoals vermeld in de subsidiedeclaratie, afhankelijk van subsidieregeling.

⁵ Aan te vullen met een verwijzing naar de betreffende subsidieregeling en zo nodig (aanvullende) subsidievoorwaarden.

⁶ Indien de subsidieregeling een direct oordeel van de accountant vraagt, over bijvoorbeeld de juistheid van gedeclareerde kosten, kan deze tekst worden veranderd in: 'Naar ons oordeel geeft de subsidiedeclaratie de .. in alle van materieel belang zijnde aspecten juist weer, in overeenstemming met ..'.

⁷ Optioneel aan te vullen met een verwijzing naar de controlecriteria zoals vermeld in de relevante wet- en regelgeving, het controle- of accountantsprotocol.

⁸ Afhankelijk van de subsidieregeling te vervangen door een meer passende benaming.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie [indien van toepassing; waaronder ... in overeenstemming met ..⁹.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt ... in de toelichting van de subsidiedeclaratie waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De subsidiedeclaratie is opgesteld voor ... (omschrijving specifieke verspreidingskring) met als doel ... (Naam Entiteit(en)) in staat te stellen te voldoen aan ... (omschrijving vereisten, doel, contract, etc.). Hierdoor is de subsidiedeclaratie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor ... (naam entiteit(en)) en ... (omschrijving specifieke verspreidingskring) en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan¹⁰ voor de subsidiedeclaratie

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de subsidiedeclaratie in overeenstemming met ..¹¹. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de subsidiedeclaratie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.¹²

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de subsidiedeclaratie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze subsidiedeclaratie nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en ...¹³, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de subsidiedeclaratie afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden

⁹ Aan te vullen met een verwijzing naar de betreffende subsidieregeling en zo nodig (aanvullende) subsidievoorwaarden.

¹⁰ Zo nodig aanpassen als een toezichthoudend orgaan ontbreekt.

¹¹ Aan te vullen met een verwijzing naar de betreffende subsidieregeling en zo nodig (aanvullende) subsidievoorwaarden.

¹² Zo nodig aanpassen als een toezichthoudend orgaan ontbreekt.

¹³ Optioneel aan te vullen met een verwijzing naar de controlecriteria zoals vermeld in de relevante wet- en regelgeving, het controle- of accountantsprotocol.

hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de subsidiedeclaratie en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de subsidiedeclaratie staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de subsidiedeclaratie en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de subsidiedeclaratie de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan¹⁴ onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Plaats en datum

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)

Wij gaan zorgvuldig om met uw persoonsgegevens. Lees meer over ons privacybeleid op www.rvo.nl/privacy.

¹⁴ Zo nodig aanpassen als een toezichthoudend orgaan ontbreekt.

Controleprotocol beschikking tot (incidentele) subsidieverlening van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

1. Uitgangspunten

1.1. Doelstelling

Dit protocol heeft als doel het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en de diepgang van de controle aan de accountant, belast met de controle van de door de subsidieontvanger bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in te dienen financieel verslag opgenomen in de aanvraag om subsidievaststelling. Financiële afrekening door EZK of LNV vindt plaats op basis van het in de aanvraag tot subsidievaststelling opgenomen financieel verslag als bedoeld in artikel 50 van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies, voorzien van een controleverklaring van de accountant.

1.2. Definities

- *Accountant*: een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aan wie de subsidieontvanger de opdracht heeft toegekend de aanvraag tot subsidievaststelling te controleren.
- *Subsidieontvanger*: een natuurlijke of rechtspersoon of diens gemachtigde aan wie namens EZK of LNV een subsidie is verstrekt.
- *Controleverklaring*: een schriftelijke verklaring van de accountant inhoudende een oordeel over de juistheid, de volledigheid en de financiële rechtmatigheid van een aanvraag tot subsidievaststelling.

1.3. Wet- en regelgeving

Voor de controle van het financieel verslag is de volgende wet- en regelgeving van toepassing:

- de voorwaarden en verplichtingen die in de (bijlagen bij) de beschikking tot subsidieverlening (of wijzigingen daarin) tot toetsingskader voor de accountant worden benoemd, voor zover dit de door hem te controleren financiële rechtmatigheid van het verslag betreft;
- indien de subsidieontvanger een aanbestedende dienst is volgens artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012: de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit.

Bij de uitvoering van de controle stelt de accountant vast dat:

- a. in het financieel verslag:
 - 1°. geen kosten als subsidiabel zijn opgenomen die niet voor subsidie in aanmerking komen op grond van het toetsingskader in de beschikking tot subsidieverlening;
 - 2°. uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die zijn gemaakt binnen de subsidiabele periode en voor rekening komen van de subsidieontvanger;
- b. de subsidieontvanger opgave doet van alle opbrengsten, waaronder subsidies, waarmee het programma / de activiteit waarop de subsidie betrekking heeft, mede is gefinancierd;
- c. ingeval de subsidie strekt tot uitvoering van een project, kosten en opbrengsten aantoonbaar zijn gemaakt in het kader van de uitvoering van het projectplan en in overeenstemming met de bijbehorende projectbegroting waarop de beschikking tot subsidieverlening betrekking heeft.

2. Controleaanpak

2.1. Eisen voor de controleaanpak

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld.

Voor de controle van aanbestedende diensten geldt dat bij aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen voor de financiële rechtmatigheid van de in het financieel verlag opgenomen kosten de in dit protocol opgenomen goedkeuringstoleranties worden gehanteerd.

2.2. Materialiteit: goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid

Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de maximale afwijking niet groter is dan één procent en de maximale onzekerheid niet groter is dan drie procent van het totaalbedrag aan subsidiabele kosten dat in het financieel verslag wordt verantwoord. De hierna vermelde goedkeuringstoleranties zijn in dit kader van toepassing.

Aard van de aangelegenheid	Controleverklaring			
	Met Goedkeurend beperking		Oordeelonthouding	Afkeurend
Afwijkingen in het financieel verslag (fouten)	<1%	≥ 1% en < 3%	N.v.t.	≥ 3%
Het niet in staat zijn om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen (onzekerheden in de controle)	<3%	≥ 3% en <10%	≥ 10%	N.v.t.

Voor de financiële rechtmatigheid worden alle geconstateerde fouten die van invloed zijn op de hoogte van de vaststelling van subsidie, voor zover mogelijk door de subsidieontvanger gecorrigeerd. Hierbij is het niet van belang of de tolerantiegrenzen worden overschreden.

Indien de accountant zowel fouten in de verantwoordingsinformatie als onzekerheden in de controle aantreft, dan weegt hij deze bij zijn oordeelsvorming altijd in onderlinge samenhang.

3. Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een controleverklaring. Hiervoor wordt de meest actuele NBA voorbeeldtekst HRA 3 sectie II hoofdstuk 10.3: "Controleverklaring bij een subsidiedeclaratie in de (semi)publieke sector" als basis gehanteerd. In de verklaring dient te staan dat de accountant dit accountantsprotocol heeft gevolgd.

4. Reviewbeleid

De Auditdienst Rijk (ADR) kan een review uitvoeren op de uitgevoerde accountantscontrole op deze subsidie. De accountant, die de subsidiecontrole heeft uitgevoerd, verstrekt de ADR desgevraagd alle inlichtingen en bescheiden¹.

¹ Krachtens de Comptabiliteitswet 2016 (artikel 6.3) hebben EZK en LNV bij rechtspersonen, commanditaire vennootschappen, vennootschappen onder firma en natuurlijke personen die een beroep of bedrijf uitoefenen aan wie door de Staat of een derde voor rekening of risico van de Staat rechtstreeks of middellijk een subsidie, een lening of garantie wordt verstrekt het recht kennis te nemen van (interne) jaarrekeningen, jaarverslagen en daaraan toegevoegde overige gegevens, verantwoordingen, gegevens en documenten nodig voor vaststelling van subsidies, leningen en garanties en verslagen van onderzoeken van accountants hiernaar en naar aanleiding hiervan nadere inlichtingen in te winnen en zijn EZK en LNV bevoegd inzage te vorderen in de controledossiers van de accountant die de betreffende bescheiden heeft gecontroleerd om te bepalen of bij de vaststelling kan worden gesteund op de door deze accountant uitgevoerde controle. Met betrekking tot het verlenen van inzage in het controledossier kan de accountant zich niet beroepen op de omstandigheid dat hij op grond van andere bij of krachtens de wet opgelegde verplichtingen tot geheimhouding is verplicht van in dit dossier opgenomen vertrouwelijke gegevens. EZK en LNV zijn bevoegd van stukken inzake de betreffende controle uit de controledossiers kopieën te maken.